

מילואים

הלכות שבת סימן רעו

המשך מעמוד הקודם

(35) ובאופן שהנכרי הוא מלצר בסעודה, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ג פפ"א סוף ס"ק ב) שאינו נחשב בחשבון הרוב, אבל באופן שהוא סועד יחד עמם, הרי הוא נחשב בחשבון הרוב.

[ביה"ל ד"ה מחצה על מחצה]

יש להקמיר בספקא, שכן סתם מקמיר בסימן שכה פ"ק ט ופ"ק טז³⁶.
(36) אמנם שם (ס"ק מז) כתב, שאע"פ שספק דרבנן לקולא, מ"מ כיון שהוא דבר שיש לו מתירין אסור, וטעם זה לא שייך כאן בהדלקת נר, שהרי הוא צריך את אור הנר בשבת. ועוד, שאם ימתין עד מוצ"ש יכלה השמן שבנר.
ובספק ספיקא, שספק אם עשה הנכרי את המלאכה בשבת, וספק אם עשאה בשביל הישראל, כתב שם (ס"ק לב), לגבי פירות שלוקט נכרי, שיש ספק אם לוקטם עבור ישראל, וכן יש ספק אם לוקטם בשבת, שהפירות אסורים משום שהם ספק מוקצה, אבל בלא זה היו מותרים משום ספק ספיקא.

(38) ולאחר שכבה הנר הראשון, כתב לעיל (ס"ק יג) שישאל שעבר רצויה לנכרי להדליק עבורו נר, צריך לצאת מביתו.

[שעה"צ ס"ק כז]

כן מוכח מפר"ק נדרים דף קס"ד תוס' קטנה מ"ה³⁴.
(34) מדבריו באן משמע שכל צרכי הסעודה נחשבים לצורך מצוה, אמנם לענין שבות דשבות ע"י אמויה לנכרי שמוותרת במקום מצוה, כתב לקמן (ס"י שכה ס"ק ט) שהוא רק במקום מצוה גמורה, כגון להביא ע"י נכרי יין לקידוש או תבשיל חם לסעודת שבת דרך כרמלית, ומה שכתב הרמ"א שם (ס"י) שהמיקל אפילו בשכר או שאר דברים אין למחות בידו, ביאר במש"ב שם (ס"ק סב), שמדובר בדברים שאי אפשר להסתדר בלעדן אלא בדוחק קצת, אבל בפירות וכיוצא בזה אין להקל, ואפילו שכונותו להתענג לכבוד שבת.

[ביה"ל ד"ה שהסבו יחד]

שהוא פדליק על השלשן על צד הסיפין אצליו, וצ"ע³⁵.

הלכות שבת סימן רעו

המשך מעמוד 112

משה (אריה ח"ב סי' סח) שמותר לומר לנכרי לפתוח את המקרר, אע"פ שהוא פסוק רשאי שתידלק הנורה, כיון שאין הנכרי מחבול לכך. וכן דעת הגר"ח קניבסקי (ארחות שבת ח"ב פכ"ג הע' קלו), מאידך, דעת הגר"ש אויערבך (ש"כ ח"ג פליא הע' א), שכיון שהדלקת הנורה במקרר נעשית באופן קבוע ע"י פתיחת דלת המקרר, יתכן שנחשבת פתיחת הדלת למעשה הדלקה בידיה ואסורה על ידי נכרי, אלא אם כן אין הנכרי יודע שבפתיחת המקרר נדלקת הנורה, וכן נוטה דעת הגר"ש אלישיב (ארחות שבת שם). ולענין פתיחת מקרר על ידי ישראל, ראה מה שכתבנו בביה"ל לקמן סי' שמג ס"א ד"ה מדברי סופרים.

[מש"ב ס"ק ל]
צ"ע א"ן לומר זה לאינו נהנה⁴⁶.

(46) משמע שאסור לומר לנכרי לעשות פסוק רשאי בשבת, אמנם לענין קדירה המונחת על גחלים, כתב לעיל (ס"י רג ס"ק נא) שיש מחמירים שלא להרימה אפילו ע"י נכרי, כיון שהוא פסוק רשאי שיחתה בגחלים ויבעירם, ולצורך שבת יש לסמוך על המקילים. אכן מדבריו לקמן (ס"י רעו ס"ק טו) משמע, שמותר בכל ענין פסוק רשאי ע"י נכרי, וראה מה שכתבנו לעיל סי' רג ס"ק צט.

ולמעשה, לענין מי ששכח לכבות את הנורה במקרר, כתב בשו"ת אגרות

הלכות שבת סימן רעו

המשך מעמוד נח

הגר"ש אויערבך אם חלה מונחת על שולחן השבת, גם אם היה מוותר עליה, נחשב השולחן בסיס לה, כיון שעיקרו של השולחן מיועד לסעודת שבת, ראה ארחות שבת ח"ב פ"ט הע' תיד.
וכשאין הדבר חשוב אצל אנשים במידה שווה, כתב לקמן (ס"י שי ס"ק לג) שנקבע הדבר ע"פ חשיבות החפץ אצל הבעלים, ולא על פי חשיבותו אצל אנשים אחרים.
(29) משמע מדבריו, שכיון שהנר השמן והפתילה אינם מוקצים אלא מחמת שהם נחשבים כבסיס לשלחן, וכמו שהתבאר לקמן (ס"י רעט ס"ק א), אין חשיבות דבר ההיתר נמדדת כלפיהם, אלא רק כלפי השלחן שהיא המוקצה עצמו. ולקמן (שם ס"י) כתב שיש למדוד את החשיבות כלפי השמן, שהנר נעשה לו בסיס.

ולענין בסיס המיוחד תמיד לדבר היתר, ואירע שהניחו בו מוקצה, מבואר לקמן (ס"י שי ס"ק לא) בשם הח"י אדם שהחפץ נאסר מדין בסיס, ונחשב היתר לענין זה, ואם משמש השולחן כבסיס לשני הדברים, דהיינו הן לבסיס של המוקצה והן למוקצה עצמו, נחשב הוא כבסיס לאיסור ולהיתר, ואינו נאסר, ולפי זה גם ללא ככרות ויהיה

ואף אם יש לו ככרות נוספות לשבת ואינו צריך לכבר זו דוקא, דעת הגר"ש אלישיב (שבות יצחק מוקצה פ"ז אות ה) שמי"מ כיון שדעתו לאכול כבר זו בשבת, חשובה הכבר יותר מהשלחן. וכן לגבי יין הנצרך לו לקידוש, דעת הגר"ש אלישיב (שבות יצחק שם) שנחשב הוא כחלק מסעודת השבת, שהרי בלעדיו לא יוכל לאכול את סעודת השבת.
ואף דבר היתר שאינו נצרך לו דוקא לשבת, כתב בשו"ת אגרות משה (שם) שמי"מ החפץ החשוב לאדם יותר, הוא החשוב יותר לענין בסיס, אף אם שוויו הממוני הוא פחות משל האיסור, כגון משקפיים הנצרכות לו מאד, וכן סידור או שאר כתבי הקודש, שחשובים הם יותר מסכום כסף גדול. אכן, אם יש לו זוג נוסף של משקפיים, כתב (שם) שסכום הכסף חשוב יותר.

מאידך, הגר"ש אויערבך (שולחן שלמה ס"י שי ס"ק כח אות ג) כתב, שלעולם חשיבות הדבר נמדדת באם היה צריך לוותר על אחד מהדברים, על איזה מהם היה מוותר, ולפי זה, אם היה מעדיף לוותר על הכבר או על המשקפיים ולא על סכום הכסף, נאסר הבסיס, אף על פי שהכבר והמשקפיים נצרכים לו בעת. [אמנם יש לדון, שאף לדעת

שם, שאף אם שבת ויום טוב כוד שבת י"ב

ופוגע ק"ה

ו את תמידת בזה נחג' ת עצמה אד" כנה והעלייה ין כלל.

קשי תורה י"ב טוב ברצת י"ב נף שלגבי י"ב וכת ברצת י"ב ול בשבת.

י שאם מיד" י מא), שמי"מ ל הנחלת עם יע זמנה, כ"ב לל, מותר.

ן דומה ה"ב חוששים ב"ב ליץ (חוט שני

גא בסמוך י" ירו, ומה שד" ה מועילה ב" יום עלול י"י י"ל שמו יכ"ר השמן לא י"י י"טו הע' ב"י

ב לענין מניית שמונת לענין כ"ר.